

ВПЛИВ МАТЕРИНСЬКОЇ СПАДКОВОСТІ НА ІНТЕНСИВНІСТЬ РОСТУ БУГАЙЦІВ

*Т.А. Довгопола, студент, dovgorolata02@gmail.com
Науковий керівник – к.с.-г.н., доцент Петрова О.І.
Миколаївський національний аграрний університет*

В статті наведено результати досліджень щодо вивчення особливостей росту та розвитку некастрованих бугайців з урахуванням впливу материнської спадковості. Доведено, що з метою покращення м'ясної продуктивності молочних порід худоби доцільно у подальшому спрямувати дослідження на вивчення впливу тривалості лактації матерів та інших факторів на ріст та розвиток бугайців.

Ключові слова: бугайці, ріст та розвиток, м'ясна продуктивність, молочні породи, велика рогата худоба.

Постановка проблеми. Одним із основних шляхів збільшення виробництва яловичини має стати розробка та впровадження в практику методів розведення і селекції великої рогатої худоби, які ґрунтуються на сучасних принципах генетики та враховують специфіку промислових технологій виробництва.

Згідно із ситуацією, що склалась в Україні, основну кількість м'яса великої рогатої худоби одержують від тварин молочних та молочно-м'ясних порід і лише незначну від худоби спеціалізованих м'ясних. Тому виникає необхідність комплексного вивчення і узагальнення кількісних та якісних показників м'ясної продуктивності молодняку новостворених молочних порід, зокрема української червоної молочної.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Доведено, що на розвиток та інтенсивність росту бугайців впливають як фенотипові, так і генетичні фактори. Продуктивність, міцність конституції, стан здоров'я та багато інших господарсько корисних ознак худоби закладаються ще у період внутрішньоутробного розвитку. На генетичний потенціал нових поколінь тварин впливають материнська і батьківська спадковість [1, 2].

Разом з тим, у питанні впливу рівня продуктивності матері на ріст і розвиток бугайців єдиної думки немає. Більшістю наукових досліджень доведено, що ріст та розвиток теляти залежить від фізіологічних і морфологічних характеристик матері [3, 4].

Постановка завдання. Мета дослідження – вивчення особливостей росту та розвитку некастрованих бугайців з урахуванням впливу материнської спадковості.

Матеріали і методика. У відповідності до поставлених завдань проведений дослід на молодняку великої рогатої худоби української червоної молочної породи в умовах ДП ПР „Степове” Миколаївського району

Миколаївської області. Для досліджень було сформовано 2 групи бугайців української червоної молочної породи по 12 голів у кожній.

Молодняк великої рогатої худоби був розподілений за генотипом з врахуванням материнської спадковості на: англєрська + голштинська (А + Г) та англєрська + червона степова + голштинська (АЧС + Г). Всі тварини знаходились у подібних умовах годівлі та утримання. Їх годівля здійснювалася за типовими раціонами. Це, в свою чергу, забезпечило прояв продуктивних ознак відповідно до запланованих параметрів.

Результати досліджень. Ріст та розвиток бугайців зазначених генотипів вивчали на основі показників живої маси (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка живої маси бугайців, кг

Вік	УЧМ (n=24)	Генотип	
		АЧС+Г (n=12)	А+Г (n=12)
12 місяців	301,54±3,9	291,67±5,2	311,42±4,3
15 місяців	383,29±4,5	369,25±5,7	397,33±3,8
18 місяців	466,67±5,2	449,42±6,4	483,92±4,2

На підставі отриманих даних розраховували середньодобові, абсолютні та відносні прирости, індекси згідно із загальноприйнятими методиками.

Встановлено, що материнський організм має значний вплив на інтенсивність росту бичків. У період із 9 до 12 міс. відбувається найбільш інтенсивне збільшення маси худоби, що складає 909,26 - 977,78 г, швидкість росту тварин генотипу А+Г перевищувала іншу дослідну групу на 68,52 г, або 7,01 % (табл. 2).

Найбільша різниця в приростах спостерігається у 15 - 18-місячному віці. У цей період вони коливаються у межах 890,74 - 962,04 г, різниця становить 71,30 г, або 7,41 %, із перевагою тварин генотипу А+Г. Інтенсивне вирощування обумовило досягнення високих показників.

Таблиця 2

**Середньодобові прирости у бугайців з
урахуванням материнської спадковості, г**

Вікові періоди	УЧМ (n=24)	Генотип	
		АЧС+Г (n=12)	А+Г(n=12)
9 – 12 місяців	943,52±17,7	909,26±27,7	977,78±18,3
12 – 15 місяців	908,33±18,7	862,04±24,5	954,63±21,8
15 – 18 місяців	926,39±14,8	890,74±20,4	962,04±16,4

Отже, за інтенсивністю росту як за весь період, так і в окремі вікові періоди вирощування бугайців проявляється перевага у тварин з поєднанням англєрської та голштинської порід у генотипі, тобто проявляються закономірності росту і розвитку характерні для голштинської породи.

Показники відносних приростів живої маси, як і абсолютні, були високими в усі періоди росту (табл.3). Найбільший відносний приріст був у худоби у віці 0-3 місяці і становив 80,9 - 86,5 %, найменший – у 15 - 18-місячному віці і складав 19,6 - 19,7 %. Це підтверджує, що ріст молодняку нерівномірний і найбільш інтенсивно він проходить в перші місяці життя тварини.

Коефіцієнт варіації у дослідних групах був невисоким – до 0,142, що свідчить про стійкість і стабільність живої маси тварин. Характеризуючи оцінку ростових змін у бугайців з урахуванням материнської спадковості, слід вказати, що за показником відносного приросту живої маси перевага теж була за тваринами з генотипом А+Г (табл. 3).

Таблиця 3

Формування м'ясної продуктивності у бугайців з врахуванням материнської спадковості, кг

Генотип	n	Вікові періоди, міс.		
		9-12	12-15	15-18
Відносний приріст				
УЧМ	24	32,9±0,007	23,9±0,005	19,6±0,003
АЧС+Г	12	32,7±0,010	23,5±0,007	19,6±0,004
А+Г	12	33,0±0,009	24,3±0,007	19,7±0,003

Згідно отриманих даних, робимо висновок, що умови середовища мали незначний вплив на зміну живої маси бугайців. За подібних умов вирощування тварин прослідковується переважаючий вплив спадковості на розвиток ознаки.

Висновки і перспективи подальших досліджень.

На інтенсивність росту бугайців української червоної молочної породи впливає жива маса матерів. До 18-місячного віку, за умови нормованого рівня годівлі, тварини досягають живої маси 449,42 - 483,92 кг в залежності від особливостей генотипу. Перевагу за цим показником у віці 12, 15 та 18 місяців встановлено у тварин генотипу А+Г.

При формуванні груп великої рогатої худоби української червоної молочної породи з тварин, що не будуть використанні для племінних цілей, а використовують для відгодівлі на м'ясо, рекомендуємо враховувати генотип молодняку.

З метою покращення м'ясної продуктивності молочних порід худоби доцільно у подальшому спрямувати дослідження на вивчення впливу тривалості лактації матерів та інших факторів на ріст та розвиток їх нащадків бугайців.

Список використаних джерел

1. Підпала Т.В. Генезис породного перетворення в популяції червоної степової худоби. Миколаїв: Видавничий відділ МДАУ, 2005. 312 с.
2. Полупан Ю.П., Коваль Т.П. Створення та перспективи селекції української червоної молочної худоби (на прикладі племзаводу „Зоря”) // *Розведення і генетика тварин: Матеріали науково-виробн. конф. «Нове в селекції, генетиці та біотехнології тварин».* – К.: Науковий світ, 2017. Вип. 36. С. 12-15.
3. Стріха Л. О. Бички української червоної молочної породи. *Тваринництво України.* 2008. № 5. С. 18-20.
4. Стріха Л. О. Вплив фактору спадковості на ріст і розвиток бугайців української червоної молочної породи. *Вісник аграрної науки Причорномор'я.* Миколаїв: НВВ МДАУ. 2007. Вип. 4 (43). С. 196–203.

T. Dovgopola. THE INFLUENCE OF MOTHER INHERITANCE ON THE INTENSITY OF GROWTH OF BUGAITS

The article presents the results of research on the study of the features of growth and development of uncastrated bugs, taking into account the influence of maternal heredity. It has been proved that in order to improve the meat productivity of dairy cattle, it is advisable to further direct the study to study the effect of maternal lactation duration and other factors on the growth and development of cougars.

Key words: bugs, growth and development, meat productivity, dairy breeds, cattle.